

ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΕΡΩΣ, ΙΙΙ

Αγαπητέ μου Δημόνικε,

μου ζητάς, τώρα νά όρίσω τόν έρωτα πού τόσο συχνά μέ ρωτοῦσες καί στό παρελθόν. Τί εἶναι, τί φέρνει στή ζωή μας, ποιά εἶναι ἡ χρησιμότητά του. Θά συμφωνοῦσες ἄραγε μαζί μας ότι στόν έρωτα όλόκληρη ἡ έσωτερική μας ζωή έντοπίζεται στήν καρδιά; Και πώς ἡ καρδιά γίνεται τό μόνο παράθυρο πού από αυτό βλέπει κανείς τή Δημιουργία; Από πού έρχεται αυτό τό ρεῦμα ξαφνικά, κανέννας μέχρι σήμερα δέν τόχει προσδιορίσει, καθώς τά πάντα στόν έρωτα γίνονται ιερά, αστράφτουν όμορφιά καί δύναμη. Καί ό Άνθρωπος ποτέ δέν εἶναι τόσο δυνατός όσο όταν εἶναι έρωτευμένος. Σοῦ έγγραψα ἤδη αρκετά για τήν Αγάπη. Ίσως, λοιπόν, νά εἶναι χρήσιμο νά δοῦμε τή σχέση πού ἔχει μέ τόν έρωτα, καθώς, από πρώτη τουλάχιστον ματιά, μοιάζει νά προκύπτουν διαφορές ριζικές. Ἄς δοῦμε, όμως, τά πράγματα από πιό κοντά.

Ο έρωτας ζητάει πάντα νά πάρει. Καί δέν αναφέρομαι, βέβαια, στήν σωματική κατάκτηση πού κατά κανόνα εἶναι τό πρῶτο πού επιδιώκει. Ζητάει, όμως, ανταπόδοση, ζητάει αναγνώριση, ζητάει μιá σχέση μοναδική, ἔστω κι ἂν τήν επιθυμεῖ σέ καθαρά πνευματική μορφή. Καί τήν επιδιώκει. Μέ όποια μέσα μπορεῖ νά χρησιμοποιεῖ. Ἡ Αγάπη ξέρει μόνο νά δίνει. Καί ἡ ἀληθινή Αγάπη δέν διεκδικεῖ ανταπόδοση, δέν ένδιαφέρεται καν για αναγνώριση. Ο έρωτας θέλει τήν αποκλειστικότητα τοῦ προσώπου πού εἶναι τό αντικείμενό του. Ἡ Αγάπη ἀπλώνει παντοῦ τήν φροντίδα της. Κι ἂν κάποτε έστιάζει τό ένδιαφέρον της ιδιαίτερα, εἶναι ἐπειδή ἐκεῖ διακρίνει τήν ανάγκη τῆς φροντίδας της.

Ο έρωτας εἶναι μιá πυρκαγιά πού ξεσπάει ξαφνικά. Ἐχει ὅλη τή λάμψη, ὅλη τή θερμότητα καί ὅλο τόν αἰφνιδιασμό μιᾶς ἀπρόβλεπτης πυρκαγιᾶς. Εἶναι ἡ ἄμετρη, ἡ ἀπρόσμενη ἐπιθυμία πού καταφλέγει τά πάντα. Ἡ Αγάπη ἔχει τήν ἄπλα, τή γαλήνια ἠρεμία καί τήν καθολικότητα τῆς φροντίδας καί τῆς ὑπηρεσίας για ὅλους. Δέν εἶναι μιá φλογερή προσωπική ἐπιθυμία. Εἶναι τό ἄμετρο καί ἄχρονο ἄνοιγμα τῆς καρδιᾶς στό Σύμπαν.

Όλοι οἱ έρωτές μας εἶχαν – καί θά ἔχουν στό μέλλον – ἡμερομηνία λήξεως. Ἡ ἀληθινή όμως Αγάπη εἶναι ἄχρονη καί ἀτελεῦτητη. Ἐχει μόνο ἀρχή. Αφετηρία της εἶναι πάντα ἡ ἴδια ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ. Στόν έρωτα τό έναυσμα εἶναι πάντα μιá προσωπική ἐπιθυμία πού πολύ σύντομα θά ἀτονήσει μέ τόν κορεσμό ἢ θά αντικατασταθεῖ από κάποια ἄλλη.

Ἡ έρωτική σχέση εἶναι κατάκτηση. Ἡ Αγάπη εἶναι θυσία. Ο έρωτας κραυγάζει σέ κάθε κατεύθυνση. Ἡ Αγάπη σιωπᾶ. Ο έρωτας δέν έστιάζεται στήν Αλήθεια τοῦ προσώπου, ἀλλά σέ προεκτάσεις, συμβολισμούς, μνήμες ἢ προσδοκίες πού ένσαρκώνουν τό πρόσωπο.

Ἡ Αγάπη δέν περιορίζεται οὔτε στά παρελθόντα ὄνειρα οὔτε στίς μέλλουσες προσδοκίες. Εἶναι ἡ δύναμη τοῦ Ἐαυτοῦ πού λειτουργεῖ στό παρόν καί

ἀπευθύνεται στον Έαυτό. Δίχως όρια, δίχως προεκτάσεις. Η Αγάπη έκπορεύεται και ἀπευθύνεται στον έαυτό. Ο έρωτας στά είδωλά του. Αληθινός έρωτας είναι αυτός πού μπορεί νά υπερβεί τό είδωλό του και νά στρέψει τό όραμα πέρα από την αρχική του συγκίνηση στην ίδια την αιωνιότητα της ύπαρξης. Εκεί ο έρωτας χάνει τό μάταιό του προσωρινού, την διεκδίκηση του ατομικού και ανάγεται στην Αλήθεια του παντοτινού και του οικουμενικού. Τότε ή ματαιοδοξία μεταμορφώνεται σε πίστη, ή συνήθεια σε ακοίμητη δράση, τό βόλεμα σε έγρήγορηση και ο φυσικός έρωτας άγγίζει τούς μεταφυσικούς όρους του Απολύτου, καθώς δέν περιορίζεται πλέον στά χρονικά όρια της παρουσίας του αγαπημένου αλλά θάλπει και ζωοδοτεί όλες τις στιγμές του βίου. Στόν έρωτα όλόκληρη ή προσωπικότητά μας είναι έκδηλωμένη. Οί φανερές και οί άνομολόγητες ροπές μας, οί κλίσεις και οί διαθέσεις μας είναι όλες παρούσες. Η Αγάπη καλύπτει τό Κακό μέσα μας ή, ακόμα πιό πολύ τό θεραπεύει, προάγοντας τό Αγαθό. Ο έρωτας είναι μιá αξία αυτόνομη και προσωποποιημένη. Η Αγάπη είναι απρόσωπη και απόλυτη, χωρίς τό αίτημα της αυτονομίας. Ο έρωτας αυτόνομεϊται από τόν οικουμενικό χώρο του αισθήματος. Η Αγάπη είναι ο ίδιος οικουμενικός αυτός χώρος. Ο έρωτας έχει άμεση σχέση με την αισθητική πού είναι ο διάυλος προς τό κάλλος. Η Αγάπη δέν σχετίζεται με την αισθητική. Απλά την υπερβαίνει. Η Αγάπη στρέφεται προς τό Αγαθό πού ένσαρκώνει την τελειότητα. Ο έρωτας τελειοποιεί τό άτελές, αισθητικά και νοηματικά, για νά τό υπερβεί. Η Αγάπη προβάλλει μιάν αυταξία στόν κόσμο. Ο έρωτας την αναζητάει πάντα. Η Αγάπη ύπάρχει. Ο έρωτας ζει.

Τό νά προσπαθείς νά όρίσεις τόν έρωτα με βάση τούς κανόνες της λογικής είναι σαν την απόπειρα νά έρμηνεύσεις τό έργο της τέχνης λογικά ή, έστω, ήθικά. Η Αγάπη υπερβαίνει την λογική. Ο έρωτας την καταργεί. Η Αγάπη είναι ή έδρα της θρησκείας. Ο έρωτας είναι θρησκεία ο ίδιος. Μυστήριο, τελετουργία, μαγεία και έκσταση είναι όψεις του έρωτικού φαινομένου πέρα από την πρακτική του καθημερινού βίου. Η Αγάπη είναι ρυθμός και κανόνας ή ίδια εισάγοντας και ανάγοντας τό θεμελιώδες νόημα της ύπαρξης και λειτουργίας του πνεύματος στόν κόσμο. Ο έρωτας είναι ταραχή δαιμονική. Η Αγάπη είναι θεία γαλήνη. Στόν έρωτα ή διάκριση κοιμάται. Στην Αγάπη γρηγορεί. Ο έρωτας μηχανεύεται. Η Αγάπη γνωρίζει. Ο έρωτας είναι μιá επανάσταση. Η Αγάπη είναι ή ήρεμη τάξη. Ο έρωτας μπορεί νά γίνει άφορμή για την αληθινή Αγάπη αν κατορθώσει νά ξεπεράσει τά στενά πλαίσια του «προσώπου» και αναχθεί στην οικουμενική διάσταση του ανθρώπου. Έτσι γίνεται πύλη προς τό Άπειρο. Η Αγάπη είναι τό Άπειρο.

Η Αγάπη είναι ενεργητικό ένδιαφέρον για τόν άνθρωπο. Δέν παραμένει ποτέ στην άναμονή για νά έκδηλώσει τή δράση της. Δέν ανταποκρίνεται απλά στην ανάγκη. Την αναζητεί ή ίδια και την ύπηρετεί. Είναι μιá ήρεμη απάντηση στην πρόκλησή της. Η Αγάπη παραμένει πάντα σταθερή συγχωρώντας. Ο έρωτας δέν είναι σταθερός. Συχνά φτάνοντας στόν αντίποδα γίνεται μίσος. Και κάποτε όδηγεί και στόν φόνο του αγαπημένου. Στόν έρωτα αγαπάμε τό πρόσωπο πού

τοῦ ἀποδίδουμε ὅλες τίς χάρες καί τά προτερήματα τοῦ κόσμου. Κι ὅταν δέν ὑπάρχουν ἀκόμη, τά ἐφευρίσκουμε. Στήν Ἀγάπη δέν ἀγαπᾶμε τό πρόσωπο ἀλλά ἐκεῖνο πού ἐνσαρκώνεται σ' αὐτό. Γι' αὐτό ὁ ἔρωτας, ἀκολουθώντας τίς μεταβολές τοῦ προσώπου, εἶναι ἀσταθής. Γι' αὐτό ἡ Ἀγάπη πού ὑπερβαίνει τά ὅρια τοῦ προσώπου παραμένει σταθερή. Ἐπειδή γίνεται ἕνα μέ τήν οὐσία τοῦ Κόσμου.

Ὁ ἔρωτας εἶναι ἡ λάμψη, ὁ αἰφνιδιασμός, ἡ ἀστραπή μιᾶς ἀπερίγραπτης καί ἀνερμήνευτης θεότητας πού ἐνεργεῖ δίχως τήν παρέμβαση ἢ τή συγκατάνευσή μας. Ἡ Ἀγάπη εἶναι ὁ καρπός τῆς ἀνάμνησης πού ἀποκαλύπτει τή θεία μας καταγωγή. Γι' αὐτό κυριαρχεῖ στήν ἀπεραντοσύνη της χωρίς νά αἰφνιδιάζει. Κατευθύνει μέ τή σοφία της, εἰρηνεύει μέ τήν πραότητά της, διακρίνει σωστά μέ τήν ἐγρήγορσή της, σκεπάζοντας γαλήνια ὀλόκληρη τήν οἰκουμένη μέ τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἔρωτας εἶναι χαρά. Ἡ Ἀγάπη εἶναι εὐδαιμονία. Ὁ ἐρχομός τοῦ ἔρωτα ἀνήκει στή δική του ἀπόφαση, τή δική του ἐπιλογή. Δέν ἀπαιτεῖ καμμιά προετοιμασία οὔτε στόν νοῦ οὔτε στό αἶσθημα. Ἡ Ἀγάπη δίνει τήν εὐλογία της στήν δική μας ἄσκηση τῆς Ἀρετῆς, πού εἶναι δική μας ἀπόφαση, δική μας ἐκλογή, δική μας προσπάθεια. Ἐλπίζοντας, καλό μου παιδί, νά φώτισα κάποιες, ἔστω, πλευρές αὐτῆς τῆς προαιώνιας σχέσης -ἢ διαφορᾶς -ἀνάμεσα στίς δύο μεγάλες ἔννοιες τοῦ ἔρωτα καί τῆς Ἀγάπης σέ χαιρετῶ καί εὐχομαι νά εἶναι πάντα

Ὁ Θεός μαζί σου